

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความสำคัญของการวิจัย

โครงการวิจัยนี้ได้วิจัยขึ้นเพื่อศึกษาเฉพาะกรณีเชิงคุณภาพหลายกรณี (Multiple case study) (Merriam, 1998 ; Stake, 1995) กรณีตัวอย่างเฉพาะหลายรายร่วมกันในกระบวนการสืบเสาะค้นหาความจริงโดยเข้าถึงและเข้าใจปรากฏการณ์ผ่านการถ่ายโอนความจริงที่สร้างสรรค์ขึ้นจากกรณีตัวอย่างเฉพาะรายในการรับรู้ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยสื่อ e-Learning ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาวิจัยวิธีการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ซึ่งต้องใช้ e-Learning ในฐานะสื่อบังคับหลักสำหรับการเรียนการสอนโดยประเด็นคำถามสำหรับการวิจัยมีดังนี้ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รับรู้การเรียนรู้ด้วย e-Learning อย่างไร การเรียนรู้ด้วย e-Learning อะไรที่นักศึกษาต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไข และสภาพการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเรียนการสอน e-Learning ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยตั้งคำถามการวิจัยดังกล่าวเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกถึงการใช้ e-Learning กับการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดที่ชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่การทบทวนพัฒนาปรับปรุงระบบการเรียนการสอนทางไกลโดยผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology tools) ผ่าน e-Learning ได้ตรงประเด็นครอบคลุมและเน้นย้ำส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กำหนดโดยมาตรฐานกรอบคุณภาพการศึกษา TQF ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนของ มสธ. เป็นการสอนด้วยระบบทางไกล ซึ่งมีความแตกต่างจากระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า ในการจัดการเรียนการสอนทางไกล สื่อที่จะนำไปใช้กับผู้เรียนเป็นองค์ประกอบหลักที่จะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมาก ดังนั้นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม ลึกซึ้งเพื่อพัฒนาสื่ออย่างมีประสิทธิภาพและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้คุณภาพของสื่อจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนของนักศึกษา การออกแบบและพัฒนาสื่อที่มีคุณภาพย่อมนำไปสู่การบรรลุซึ่งกรอบคุณภาพการศึกษา ซึ่งทางคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดคุณภาพของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา TQF : HEd. , Thai Qualifications Framework For Higher Education : ซึ่งหมายถึง คุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา ระบุคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ 5 ด้าน คือ 1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2. ด้านความรู้ 3. ทักษะทางปัญญา 4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5. ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจะต้องประเมินให้ครบทุกด้าน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนทางไกลเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์หรือข้อกำหนดของ TQF

นอกจากนั้นการจะพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการออกแบบการผลิตสื่อจำเป็นจะต้องมีการทบทวนกรอบทฤษฎีการเรียนรู้แม่แบบ เทคโนโลยีการเรียนรู้ และสถานภาพการรับรู้ การใช้สื่อจากนักศึกษาหรือผู้เรียนทางไกล ที่ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ e-Learning เพื่อจะกำหนดแนวทางในการทบทวนและปรับปรุง การออกแบบและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนทางไกล ได้อย่างครอบคลุมและบรรลุรอบคุณภาพการศึกษาดังกล่าว

เนื่องจากสถานการณ์การจัดการเรียนการสอน e-Learning ที่ผ่านมา ยังมีแนวทางในการปฏิบัติที่หลากหลาย ดังต่อไปนี้

1. กำหนดให้ e-Learning เป็นสื่อบังคับในระบบการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา นอกจากนั้นแนวทางการปฏิบัติในการใช้สื่อของแต่ละสาขาวิชามีความแตกต่างกันไป โดยเฉพาะในการให้คะแนนการจัดการเรียนการสอน e-Learning เช่น สาขาวิชาวิทยาการจัดการให้คะแนนนักศึกษาจากกิจกรรม e-Learning ร้อยละ 20 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ให้คะแนนนักศึกษาจากกิจกรรม e-Learning ร้อยละ 40 ดังนี้ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าแม้จะอ้างว่าถูกใช้ในฐานะสื่อบังคับหากทว่า มสธ. ยังไม่มีการพิจารณาใช้ e-Learning เพื่อกระบวนการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งหมดการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน e-Learning สามารถทำให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานการศึกษา TQF ทุกมิตินั้นหมายความว่าผู้เรียนจะต้องใช้เวลาเป็นอย่างมากเพื่อทำกิจกรรมให้บรรลุทุกมิติของ TQF

2. การผลิตสื่อหรือออกแบบกิจกรรม e-Learning ในบางสาขาโดยไม่ผ่านการออกแบบและพัฒนาจากคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา เช่น นักเทคโนโลยีการศึกษา และอาจารย์ด้านวัดผลการศึกษา สำนักทะเบียนและวัดผล

3. นอกจากนั้นลักษณะหรือแนวทางในการผลิตสื่อ e-Learning ของ มสธ. ส่วนใหญ่ยังคงรูปในลักษณะเป็นการใช้ e-Learning เพื่อเป็นช่องทางในการส่งผ่านเนื้อหา ดังเห็นได้จากคู่มือการจัดการเรียนการสอนในระบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่กล่าวถึงลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ e-Learning ของ มสธ. วิทยาการบรรยาย (วีดิทัศน์) วิทยาการบรรยาย(เสียง) การบรรยายสรุป

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2553) บรรยายเนื้อหาผ่านโปรแกรมนำเสนอ การมุ่งเน้นใช้กิจกรรม e-Learning ในลักษณะดังกล่าวเป็นการยืนยันระบบการเรียนแบบ teacher-centered หรือ Banking Education (Freire, 2009) ที่ผู้สอนส่งผ่านความรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนดและจัดเตรียมให้ผู้เรียนได้รับและยอมรับในเนื้อหาดังกล่าวโดยปราศจากการวิเคราะห์ทบทวน วิพากษ์วิจารณ์ตอบสนองหรือให้ผลย้อนกลับโดยผู้เรียน อันจะนำไปสู่การก่อให้เกิดสติปัญญาอย่างแท้จริง (Rodchompoo, 2012)

Garrison นักการศึกษาผู้ใหญ่และนักการศึกษาทางไกลที่เป็นที่ยอมรับได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลไว้ดังนี้ “นักการศึกษาทางไกล ได้ประโยชน์จากการทำงานตามระบบการศึกษาทางไกลแบบทีม (course design teams) อาจตัดสินคุณภาพการศึกษาทางไกลจากการจัดเตรียมเนื้อหา ชุดเอกสารการสอน (Prepackaged printed materials) รวมถึงการใช้ระดับการสอนเสริมแบบเผชิญหน้า ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวชี้วัดถึงระดับคุณภาพการศึกษาทางไกลที่คุ้นเคย มุมมองดังกล่าวมีอิทธิพลที่จะกำหนดทิศทางการศึกษาทางไกลในอนาคตทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ”(Garrison, 1993, p.10) นอกจากนั้นแนวคิดของ Garrison สอดคล้องกับสถานการณ์การผลิตสื่อทางไกลของ มสธ. ในปัจจุบันที่ยังยึดมั่นกับการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์และการสอนเสริมแบบเผชิญหน้าทั้งที่ได้มีความพยายามนำเทคโนโลยีการเรียนการสอนแบบใหม่มาใช้เพื่อลดช่องว่างทางไกลระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์

ทั้งนี้แนวทางผลิตสื่อดังกล่าวข้างต้น เป็นผลมาจากหลักการในการออกแบบและพัฒนาสื่อที่อยู่ภายใต้กรอบทฤษฎีการเรียนรู้ Behavioral theory ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์สุดท้ายของการเรียนหรือคะแนนส่วนใหญ่จากการสอบเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักการศึกษาทางไกลส่วนใหญ่ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลการออกแบบและพัฒนาสื่อการศึกษาทางไกลภายใต้กรอบทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าว จะไม่ให้ความสนใจถึงกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน หากแต่จะพิจารณาถึงผลสัมฤทธิ์สุดท้ายการเรียนจากการสอบปลายทอมเท่านั้น โดยจริงหลักการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้น นอกจากจะเพื่อสนองความต้องการและแรงจูงใจของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนผู้ใหญ่ประสบความสำเร็จจากการเรียนแล้ว (Knowle, 2005) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะมีความหมายมากยิ่งขึ้นหากผู้ใหญ่สามารถนำความรู้ความสามารถที่ตนได้เรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาปรับปรุงตนเองและเปลี่ยนแปลงสังคมที่ล้อมรอบตัวผู้เรียนให้เป็นสังคมที่พึงประสงค์ และเป็นสังคมที่ตอบสนองความต้องการเพื่อทุกสมาชิกของคนในสังคม (Merriam, 2007) การที่จะพัฒนาและปรับปรุงคุณลักษณะของผู้เรียนนอกจากปัจจัยทางชีวภาพ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบ

หลักที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนแล้ว กระบวนการและวิธีการเรียนการสอนจากสถาบันการศึกษายังมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการจะหล่อหลอมผู้เรียนที่เป็นสมาชิกของสังคมให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้วยการจัดระบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการสร้างปฏิสัมพันธ์ สร้างชุมชนการเรียนรู้ วางพื้นฐานวิถีประชาธิปไตย เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยและนำไปใช้กับบริบทสังคมจริงนอกชั้นเรียน

ผู้วิจัยอยู่ในสถานภาพอาจารย์ด้านเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องของในฐานะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา การศึกษาสถานภาพการเรียนการสอนและการรับรู้เกี่ยวกับการเรียน e-Learning จะสามารถนำมาใช้ในการวางแผนการพัฒนา ปรับปรุง กระบวนการเรียนได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็นดังนั้นก็มีความสนใจที่จะดำเนินการวิจัยศึกษาเฉพาะกรณีเชิงคุณภาพหลายกรณี (Multiple case study) ซึ่งค้นหาความจริงโดยเข้าถึงและเข้าใจปรากฏการณ์ผ่านการถ่ายโอนความจริงจากกรณีตัวอย่างเฉพาะราย ในการรับรู้ประสบการณ์การเรียนการสอนด้วยสื่อ e-Learning ที่มีต่อการเรียนการสอนในระบบทางไกล e-Learning ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช การจัดการเรียนการสอน e-Learning ระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกสภาพการณ์ จากการสร้างความหมายประสบการณ์การเรียน e-Learning สืบเสาะหาคำอธิบายเกี่ยวกับปัจจัยเงื่อนไข ที่มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยความสำเร็จในการเรียน e-Learning และวิเคราะห์วัสดุการเรียนรู้ (Artifacts) ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน e-Learning ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ศึกษาปัจจัยและสภาวะเงื่อนไขที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคขัดขวางความสำเร็จของการเรียน e-Learning เพื่อที่จะสามารถได้แนวทาง นำไปใช้ในการออกแบบและพัฒนาสื่อ e-Learning ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาบนฐานเทคโนโลยีการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจเชิงลึกของการรับรู้การเรียนการสอน e-Learning นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกของกระบวนการเรียน e-Learning นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและสภาวะเงื่อนไขที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคขัดขวางความสำเร็จของการเรียน e-Learning

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การดำเนินการวิจัยกระบวนการเรียน e-Learning ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเป็นระบบมหาวิทยาลัยเปิดด้วยการศึกษาทางไกล นักศึกษาที่เรียนในระดับบัณฑิตศึกษาผู้ให้ข้อมูลสารสนเทศสำคัญ (Key informants)

คำถามการวิจัย

ประเด็นคำถามสำหรับการวิจัยมีดังนี้

1. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช รับรู้การเรียนด้วย e-Learning อย่างไร
2. ปัญหาและอุปสรรคที่เป็นผลจากการเรียน e-Learning
3. สภาพการจัดการเรียนการสอนเกี่ยว e-Learning ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จะทำอย่างไรให้ดีขึ้นต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key information) ผู้วิจัยเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposeful Sample) โดยเต็มใจที่จะให้สารสนเทศ และให้ความร่วมมือตลอดการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย นักศึกษาที่เคยเรียน e-Learning จำนวน 12 คน เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยคำนึงถึงหลักการความยืดหยุ่นในการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงในสนามการวิจัย ความเกี่ยวข้องกับจุดเน้นที่ศึกษา ตามประเด็นคำถามของการศึกษาที่ต้องการสืบค้นหาคำตอบได้อย่างลุ่มลึกและกระจ่างชัดเป็นสำคัญ รวมทั้งคำนึงถึงความง่ายต่อการเข้าถึงตัวอย่างผู้ยินดีให้ข้อมูลสารสนเทศเป็นสำคัญ การพบปะกับผู้ให้ข้อมูลสารสนเทศที่ยินดีเข้าร่วมในการวิจัย เพื่อชี้แจงและทำข้อตกลงเบื้องต้นให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับกิจกรรมการวิจัย ในประเด็นต่างๆ โดยเฉพาะระยะเวลาทำการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐาน การรักษาข้อมูลหลักฐานที่ได้จากผู้ให้สารสนเทศเป็นความลับ การตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลหลักฐานที่ถูกเปิดเผยแบ่งเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาโท โดยแบ่งเป็นกลุ่มทางสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 4 คน กลุ่มทางสาขาวิชามนุษยศาสตร์ จำนวน 4 คน กลุ่มทาง

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์จำนวน 4 คน สัมภาษณ์เชิงลึกนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีจำกัดขอบเขต การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสารสนเทศสำคัญใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposeful Sampling)

นิยามศัพท์

การศึกษาทางไกล (Distance Education) หมายถึง ระบบของการจัดการศึกษาวิธีหนึ่ง ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนไม่ต้องมาทำกิจกรรมในห้องเรียน กระบวนการเรียนการสอนจะยืดหยุ่นในเรื่อง เวลา สถานที่ โดยคำนึงถึงความสะดวกและความพร้อมของผู้เรียนเป็นหลัก รูปแบบของการเรียน จะใช้สื่อการเรียนประเภทต่างๆ เช่น สิ่งพิมพ์ สื่อที่ติดต่อทางไปรษณีย์ สื่อทางวิทยุ สื่อทางโทรทัศน์ และสื่อโสตทัศนย์ อุปกรณ์ประเภทอื่น รวมทั้งการพบกลุ่มโดยมีวิทยากรเป็นผู้ให้ความรู้หรือการสอน เสริม กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นโดยที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียนปกติ เป็นการเรียน การสอนแบบไม่มีชั้นเรียน แต่อาศัยสื่อต่าง ๆ ที่เรียกว่า สื่อประสม ได้แก่ เอกสาร สื่อโสตทัศนย์ และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงสื่อบุคคลช่วยในการจัดการเรียนการสอน

อีเลิร์นนิง (e-Learning) หมายถึง การเรียนการสอนในลักษณะหนึ่ง ซึ่งการถ่ายทอด กระบวนการเรียนการสอน ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตออนไลน์ ซึ่งมีลักษณะ เป็นเว็บเทคโนโลยี (Web Technology) ในการถ่ายทอดเนื้อหา รวมทั้งระบบการจัดการ (Learning Management System) ในการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีมาช่วยในการสอนต่างๆ เป็นการ เรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่และเป็นการเรียนรู้ที่มีความอิสระและคล่องตัวตอบสนองต่อศักยภาพ และความสามารถของผู้เรียน

กระบวนการเรียนอีเลิร์นนิง (e-learning process) หมายถึง การเรียนรู้โดยใช้ สื่อการศึกษาที่ใช้ระบบทางไกลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยให้เกิดการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต รวมทั้งระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการศึกษาอย่าง เป็นระบบ

วัสดุทางการศึกษา (Artifacts/knowledge artifacts) หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ประจำวันของมนุษย์ ที่อาจจะหมายถึงชิ้นงาน เอกสาร บันทึกชีวิต รายงาน บทความ วัสดุด้านการ เรียนการสอน หรือแม้แต่กรณีศึกษาในประเด็นต่างๆ ที่มีและใช้ในสถาบันการศึกษา หรือองค์กร ต่างๆ Artifacts นั้นไม่จำเป็นจะต้องมีรูปทรง ลักษณะที่เห็นและจับต้องได้ แต่อาจจะอยู่ใน ลักษณะของความคิด บทสนทนา เรื่องเล่า ตลอดจนคำพังเพย คำเปรียบเทียบกับ สรุปได้ว่า Artifacts

เป็นแนวคิดที่คาบเกี่ยวในเรื่องของสิ่งที่มนุษย์เรารู้สึกอยู่แก่ใจ ไม่ว่าจะในด้านความรู้สึกนึกคิดหรือสิ่งที่ปรากฏให้เห็นภายนอก ตลอดจนความจริงทั้งหลายทั้งมวลในโลก การนำ Artifacts ไปใช้อาจจะอยู่ในลักษณะแนวคิดเดี่ยวหรือผสมผสานกันก็ได้

การวิเคราะห์เชิงลึก (In-depth Analysis) หมายถึง การพรรณนาปรากฏการณ์ที่สนใจอย่างเข้มข้น (Intensive) ลุ่มลึก (In-depth) เห็นภาพพจน์รวมทั้งครอบคลุมครบถ้วนในแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการสืบเสาะค้นหาคำตอบ การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือได้ ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำหรือพฤติกรรมของกรณีตัวอย่างเฉพาะกรณี que เลือกมาศึกษามี ลักษณะคงเส้นคงวา (Consistency) ความสอดคล้องกัน (Correspondence) จากความสัมพันธ์สะท้อนข้อมูลหลักฐานด้วยการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ซ้ำย้ำหลายรอบ (Iterative analysis) จากการวิเคราะห์จากประเด็นสำคัญที่ได้จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกตามหลักการของ Seidman โดยได้ประเด็นที่เห็นร่วม (Common Themes) การตีความ หมายถึง ความหมายและการตีความและสร้างบทสรุปซึ่งผู้วิจัยค้นหาคำตอบการวิจัย

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ได้ข้อมูลเชิงลึกของกระบวนการเรียน e-Learning นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและสภาวะเงื่อนไขที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคขัดขวางความสำเร็จของการเรียน e-Learning